

A Történettudományi Intézet hírei

A Magyar Tudományos Akadémia elnöksége 1967. november 1-én ülést tartott a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója alkalmából. *Pach Zsigmond Pál* akadémiai levelező tag, a Történettudományi Intézet igazgatója tartotta a bevezető előadást a Szovjetunió történelmi szerepéről.

Niederhauser Emil bolgár kitüntetéséről adunk számot. 1967 decemberében a Cyrill és Metod rend II. fokozatával tüntették ki, a bolgár kultúra terjesztése és a bolgár—magyar kapcsolatok terén kifejtett tevékenységéért.

Az Intézet 1968-as *ideológiai továbbképzési tervének* első témájaként az intézeti kollektíva megvitatta a mai polgári strukturalizmus társadalomtudományi irányzatát és ezen belül főleg a strukturalizmus történettudományi vonatkozásait. Az 1968. február 26-án tartott vitán az *Annales* (Économies Sociétés Civilisations) folyóirat történeti felfogása és annak kritikája került sorra. *Makkai László* a strukturalizmus módszertani kérdéseiről; *Katus László* a történelmi folyamat strukturalista felfogásának alapvető jellemzőiről; *Niederhauser Emil* az Annales Kelet-európa történetével foglalkozó tanulmányainak bírálatával indította el a vitát, melyben *Ránki György*, *Hanák Péter*, *Lackó Miklós*, *Ormos Mária* és *Spira György* is részt vettek.

A Történettudományi Intézet kezdeményezésére megindultak a munkálatok *Magyarország története* (tíz kötetes) tudományos feldolgozására, amit az Intézet széleskörű vitákon készít elő. Az Intézet Tudományos Tanácsa 1968. február 19-én vitatta meg azt a jelentést, amely a munka feudális kori történetének periodizációjáról rendezett vita eredményeit tartalmazta. Ezután megkezdődtek az egyes kötetek szerkesztősejnének megbeszélései a kötet felépítésére, szerzőire, besztására vonatkozóan. — Az osztályok megvitaták a kutatási problémákat tartalmazó tervtanulmányokat. — A munkálatok 1968. évi programjában szerepel még az I—VIII. kötet tematikájának elkészítése és megvitatása, valamint két vita: a *művelődéstörténet* kérdéseiről, különös tekintettel a 10 kötetes összefoglaló munka művelődési fejezeteire, továbbá az *1848 utáni történelmi periodizáció* kérdéseiről.

A Történettudományi Intézet Tudományos Tanácsának ülései:

1967. november 17.

- Napirend:
1. Javaslat a Történettudományi Intézet és az ELTE Bölcsészettudományi Kara történelmi tanszékei közötti együttműködés fokozására.
 2. Az 1849 utáni idősakra vonatkozó egyetemi tankönyv és jegyzet elkészítésének kérdései.
 3. Javaslat a Magyarország az abszolútizmus és a dualizmus korában, 1849—1918 c. egyetemi tankönyv elkészítésére.

1968. február 19.

- Napirend:
1. Jelentés a feudális kori magyar történet periodizációjának megvitatásáról (A Magyarország tört. I—X. munka szerkesztőivel együtt).
 2. A magyar történet egyes korszakainak problémái; a kutatás mai szintje, hiányosságai; vitás kérdések. A Történettud. Intézet tájékoztató jelentése.
 3. Személyi és szervezeti kérdések. A munkálatok ütemterve.

VITÁK

Az Intézet *feudáliskori magyar osztálya* 1967. október 30-án vitatta meg a Magyar Országgyűlési Emlékek szerkesztési és forrásközlési szabályzatának *Benda Kálmán* által készített tervezetét, számos intézeten kívüli történész részvételével. — 1968. január 8-án *Benda Kálmán* és *Zimányi Vera* vitaindító referátumai alapján *Varga János* monográfiáját *Jobbágyrendszer* a magyarországi feudalizmus kései századaiban c. vitatta meg az osztály; 1968. április 22-én *Mályusz Elemér* Királyi kancellária és krónikairás a középkori Magyarországon c. kéziratát; 1968. június 17-én *Szücs Jenő* A nemzet historikuma és a történetiszemlélet nemzeti látószöve c. munkáját.

Az Intézet *újkori magyar osztálya* az egyetemi tankönyv abszolutizmus- és dualizmus-kori fejezeteinek vitáját 1968. február 2-án rendezte meg, számos rokonintézmény képviselőinek részvételével.

A *legújabbkori magyar osztály* 1967. október 30-án *Orbán Sándor* A gazdagparaszti réteg helyzete és felszámolásának kezdetei a felszabadulás után c. tanulmányát vitatta meg. — A Szovjetunió Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetében készülő kétkötetes Magyarország története c. kézirat II. kötetét (legújabb kor) *J. A. Puskás*, a moszkvai intézet főmunkatársa, az *Eötvös Lőránd Tudományegyetem* és a *Párttörténeti Intézet* delegátusainak részvételével vitatta meg 1967 decemberében az osztály. — 1968. április 29-én *L. Nagy Zsuzsa* A liberális ellenzék Magyarországon 1919—1944 c. vázlatának megbeszélésére került sor.

Az *egyetemes történeti osztály* 1967. december 1-én, osztályértekezlet keretében *Kovács Endre* Ausztria útja az 1867. évi kiegyezéshez című, 24 íves monográfiáját vitatta meg, meghívott résztvevőkkel.

AZ INTÉZET TAGJAINAK 1967 SZEPTEMBER ÓTA MEGJELENT MUNKÁI

- Benczédi László—Csatári Dániel* „Szocialista hazafiság — szocialista történetiszemlélet.” Bp. Kossuth Kiadó, 1968. 64. l.
- Kovács Endre* „A Kossuth-emigráció és az európai szabadságmozgalmak.” Bp., Akadémiai Kiadó, 1967. 502 l.
- Lackó Miklós* „A magyar munkásosztály fejlődésének fő vonásai a tőkés korszakban.” Bp., Kossuth Kiadó, 1968. 50 l.
- „Magyar Történelmi Kronológia, az őskortól 1965-ig.” Összeáll.: *Gunszt Péter—Jennitz János—Márkus László*. Bp., Tankönyv Kiadó, 1967. 423 l.
- Mályusz Elemér* „A Thuróczy krónika forrásai.” Bp., Akadémiai Kiadó, 1967. 207 l. (Tudománytörténeti Tanulmányok, 5. sz.)
- Molnár Erik* „La politique d’alliances du marxisme 1848—1889.” Bp., Akadémiai Kiadó, 1967. 440. l.
- „A Nagy Október és a magyarországi forradalmak.” (Szerk.: *L. Nagy Zsuzsa* és *Zsilák András*.) Bp., Akadémiai Kiadó, 1967. 480 l.
- Ránki György* „1944. március 19.” Bp. Kossuth Kiadó, 1968. 210 l.
- E. Schütz* „An armeno-kipchak chronicle on the polish-turkish wars of 1620—1621.” Bp. Akadémiai Kiadó, 130 l.
- Tilkovszky Lóránt* „Revízió és nemzetiségi politika Magyarországon 1938—1941.” Bp. Akadémiai Kiadó, 1967. 347 l.
- „A Wilhelmstrasse és Magyarország 1933—1944.” Forráskiadvány. Sajtó alá rendezte és a bevezető tanulmányt írta: *Ránki György — Pamlényi Ervin — Tilkovszky Lóránt — Juhász Gyula*. Bp. Kossuth Kiadó, 1968. 1005 l.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

Anglia

Az oxfordi egyetem meghívására *Ránki György*, a Történettudományi Intézet h. igazgatója, Angliába utazott. 1967. október 20—28-án. Oxfordban és a londoni egyetemen tartott előadásokat a gazdaságtörténet és a modern magyar történet tárgyköréből,

Juhász Gyula 1967. november 16.—1968. január 13. között az angol—magyar kulturális csereegyezmény keretében Londonban dolgozott. A Public Record Office 1919—1921-es magyar vonatkozású diplomáciai anyagában kutatott, majd az 50 éves zárlat feloldása után 1937-ig terjeszthette ki munkáját. A londoni egyetemen január 10-én előadást tartott A német—magyar kapcsolatok jellege és sajátosságai címen.

Christopher Hill oxfordi egyetemi tanár, akadémikus 1968 júniusában két hetet töltött hazánkban, ahol a magyar történészekkel és tudományos intézményekkel ismerkedett. Az Intézetet június 17-én látogatta meg és előadást tartott „Újabb eredmények és problémák a XVII. századi angol történet kutatásában” címmel.

Ausztria

Az Institut für Österreichkunde és az MTA Történettudományi intézet 1967. október 5–7. között Grazban az 1867-es kiegyezés 100 éves fordulójára alkalmából symposiumot rendezett. Magyar részről *Diószegi István* egyetemi docens „Az 1867-es kiegyezés problémái magyar szempontból”, *Ránki György* egyetemi tanár „Az 1867-es kiegyezés szociális-gazdasági problémái magyar szempontból” és *Mátrai László* egyetemi tanár „Az 1867-es kiegyezés kulturális problémái magyar szempontból” címen tartott előadást.

Hanák Péter, az Intézet osztályvezetője, 1967 októberében előadást tartott a salzburgi egyetemen a polgári átalakulás feltételei és az 1867-es kiegyezés tárgyköréből.

Somogyi Éva 1967 november—decemberében kutatott Bécsben. Az 1867-es kiegyezés előkészítése c. témájához.

II. Haraszi Éva és *Orbán Sándor* 1968. április 7—10-én részt vettek az Institut für Österreichkunde által rendezett történeti ülészakon, St. Pöltenben.

A Magyar Történelmi Társulat és a Kulturális Kapcsolatok Intézete rendezésében 1968. május 23—25-én Pécsen tartották meg az osztrák—magyar kiegyezés 100 éves évfordulója alkalmából rendezett második symposiumot, melyen ez alkalommal főleg a kiegyezés következményeivel foglalkoztak. Az előadások után kialakult vitákban az Intézet tagjai közül többen részt vettek.

Márkus László 1968. május 7—28. közt az Ost- und Südosteuropa Institut meghívására Bécsben kutatott, a Staatsarchiv nemrég megnyitott 1927-ig terjedő anyagában.

Hanák Péter az Ost- und Südosteuropa Institut meghívására 1968. május 28. és június 20. közt Bécsben, a Staatsarchiv I. világháborúra vonatkozó anyagában kutatott.

Kovács Endre Kossuth konföderációs terveiről tartott előadásokat 1968. május 29-én Grazban, 30-án Bécsben a Collegium Hungaricum-ban, 31-én a salzburgi egyetemen.

1968. június 17—18-án Budapesten megbeszélést tartott a közös minisztertanácsi jegyzőkönyvek publikálására alakult osztrák—magyar bizottság. A megbeszélés eredményeképpen a fontos dualizmuskori forráscsoport kiadására vonatkozólag együttműködésben állapodott meg a két bizottság.

Bulgária

Orbán Sándor 1967. december 10—20. között Szófiában tartózkodott, a két háború közötti és felszabadulás utáni bolgár agrárszerkezet tanulmányozására.

Boreslav Svetozarov Primov, a bolgár Történettudományi Intézet főmunkatársa és a Tirnovo-i egyetem docense 1968 júniusában 3 hetes időtartamú középkori levéltári kutatásokat végzett Magyarországon. Felkereste az Intézetet, ahol Mályusz Elemér főmunkatárssal konzultált.

Csehszlovákia

A Magyar Tudományos Akadémia és a Csehszlovák Tudományos Akadémiák Társadalomtudományi Kutatócsoportjai közötti csereregymény keretében magyarországi levéltárakban és könyvtárakban kutattak 1967-ben: *Chmelová Otília*, *Sedlák Vincent*, *Sopko Julius*, *Vyvíjalová Mária*, *Juck Lubomír*, *Marsina Richard*, *Vadkertyová Katarína*, *Tibenský Ján*, *Kučerová Kvetoslava*, *Deák Ladislav*, *Koukolová Maria*, *Bokes František*, *Bokesová-Uherová Maria*, *Babová Maria*, *Krajčovič Milan*, *Ratkoš Peter*, *Škorupová Anna*, *Haraksim Eudovít*. A csehszlovák levéltárakban és könyvtárakban kutattak: *Pákh J.*, *Horváth T.*, *Szabó M.*, *Szomjas-Szifert*, *Sárosi Bálint*, *Balkányi E.*, *Róbert Miklós*, *Pölöskei Ferenc*, *Károlyi Sándor*, *Németh Imre*, *Angyal Endre*, *L. Nagy Zsuzsa*, *Benczédi László*, *Zimányi Vera*, *Incze Miklós*, *Somogyi Éva*, *Vörös Antal*, *Kolossa Tibor*, *Gonda Imre*.

1968. április 9—30. közt *Kovács Endre* a prágai külügyminisztérium levéltárában és poszsonyi könyvtárakban kutatott „A két világháború közötti magyar—csehszlovák—lengyel politikai és gazdasági kapcsolatok” című készülő tervmunkájához.

Franciaország

Az École Pratique des Hautes Études ösztöndíjasaiként az Intézet tagjai közül 1967. szeptember 20. és december 15. közt *Belényesy Márta*, *Kővágó László* és *Niederhauser Emil* kutat-tak Párizsban. *Niederhauser Emil* előadást is tartott a Lille-i egyetemen a kelet-európai nemzeti megújulási mozgalmakról.

A párizsi Sorbonne 1968. március 18—21. közt francia—magyar történész kollokviumot rendezett, amelyen a magyar delegációt *Köpeczi Béla* akadémikus vezette. Referátumot tartottak: *Elekes Lajos* akadémiai levelező tag „A középkori magyar állam jellemzői és fejlődési szakaszai” címmel, francia korreferens *M. Guenée* prof.; *Köpeczi Béla* „XIV. Lajos keleti politikája és Magyarország”, korreferens *V. L. Tapié* prof., a francia bizottság vezetője; *Benda Kálmán* kandidátus „A reformáció és ellenreformáció Magyarországon”, korreferens *Jean Béranger* prof.; *H. Balázs Éva* kandidátus „A francia forradalom és Magyarország”, korreferens *Albert Soboul* prof.; *Mérei Gyula* a tört. tudományok doktora „A Habsburg Monarchia polgári átalakulása és az 1867-es kiegyezés”, korreferens *Jean Bouvier* prof.; *Ormos Mária* „Franciaország politikája a két világháború között és Magyarország” címmel, korreferens *Pierre Renouvin* prof., akadémikus.

1968. március 23—27. között az MTA Történettudományi Intézete a párizsi École Pratique des Hautes Études VI. osztályának közreműködésével tudományos konferenciát rendezett Budapesten Nyugat- és Kelet-Európa gazdaság- és társadalomtörténetének fő fejlődési vonalairól. A hattagú francia küldöttséget *Fernand Braudel*, a Collège de France professzora, az École VI. osztályának elnöke vezette. Részt vett a konferencián *Jean François Bergier* genfi professzor, a Nemzetközi Gazdaságtörténeti Társaság főtítkára is. — A konferencia három szekcióban tárgyalta a referátumokat.

1. A korai és érett feudalizmus.

Bevezette: *Székely György*, egyetemi tanár. — *Georges Duby*, az Aix-en Provence-i egyetem tanára és *Jacques Le Goff*, az École P. d. H. É. professzora „A középkori Franciaország gazdasági növekedésének problémái (1080—1340)”, *Makkai László* „Kelet-Európa gazdaság- és társadalomtörténetének eredeti jellegzetességei a középkorban” c. referátumot tartotta. Korreferensek: *Heckenast Gusztáv* ipartörténeti, *Paulinyi Oszkár* várostörténeti és *Fügedi Erik* demográfiai tárgyú előadással.

2. XVI—XVIII. század.

Bevezette: *Wittman Tibor* egyetemi tanár. — *Denis Richet*, a toursi egyetem docense „Növekedés és megtorpanás Franciaországban a XV. századtól a XVIII. századig” címen készített referátumot. *Pach Zsigmond Pál* akadémiai levelező tag „A nemzetközi kereskedelmi útvonalak XV—XVII. századi áthelyeződésének kérdéséhez” c. referátumához *Zimányi Vera* „A XVII. század gazdasági és társadalmi regressziójának néhány aspektusa”, *H. Veress Éva* „A XVI—XVII. századi demográfiai kutatás problémái Magyarországon”, *Kirilly Zsigmondné—N. Kiss István* „A paraszti gabonatermelés problémája a XVI—XVII. századi Magyarországon” c. korreferátummal kapcsolódtak.

3. A kapitalizmus kezdetei; ipari forradalom.

Bevezette: *Katus László*, kandidátus. — *Jean Bouvier*, a Lille-i egyetem professzora — *M. Lévy-Leboyer*, a Caën-i egyetem professzora „A francia gazdasági növekedés tényei és problémái”, *Berend T. Iván* — *Ránki György* egyetemi tanárok „A kelet- és délkelet-európai ipari forradalom sajátosságai c. referátumokat tartották. Korreferensek: *Wellmann Imre* „A magyar mezőgazdaság szerkezete és fejlődése a XV. sz. közepe és a XX. sz. közepe közti időszakban”, *Kosáry Domokos* „A magyarországi korai iparosítás kérdései és az állami gazdaságpolitika szerepéről”, *Dányi Dezső* „A közép-európai demográfiai forradalomnak a nyugat-európaiktól eltérő modelljéről”, *Gyimesi Sándor* „A nyugat-, közép- és kelet-európai városhálózat funkcionális és strukturális átalakulásáról a feudalizmusból a kapitalizmusba való átmenet időszakában” c. adott elő.

A konferencia eredményeit összefoglalta *F. Braudel* és *Pach Zsigmond Pál*. A konferencia célja az volt, hogy összehasonlítsa a nyugat- és kelet-európai gazdasági és társadalmi fejlődés legfontosabb tényeit és főirányait.

A Nemzetközi Gazdaságtörténeti Társaság Végrehajtó Bizottsága párizsi ülésén, 1968. április 27—28-án *Pach Zsigmond Pál*, akadémiai levelező tag, az Intézet igazgatója is részt vett. *Robert Mandrou*, az École Pratique des Hautes Études professzora magyarországi tartózkodása során 1968. május 20-án előadást tartott az Intézetben „A művelődéstörténet módszertani kérdései” címmel.

Jugoszlávia

Ivan Iljić, a Jugoszláv Tudományos és Művészeti Akadémia titkára, aki Budapesten a horvát és magyar Akadémiák közötti tárgyalásokon vett részt, 1968. január 5-én meglátogatta az Intézetet.

Mucsi Ferenc 1967. október 23. és november 2. között részt vett az Októberi Forradalom és Jugoszlávia népei témakörben tartott nemzetközi konferencián Kotorban. Előadást tartott „Adalékok a munkástanácsok létrejöttéhez Magyarországon 1917 végén, 1918 elején” címmel.

Lengyelország

A magyar—lengyel Történeztudományi Vegyesbizottság és az MTA Történettudományi Intézete 1967. október 18-án rendezte tudományos ülészakát a Nagy Októberi Szocialista Forradalom ötvenedik évfordulójának tiszteletére. A lengyel küldöttség vezetője *Stefan Kiniewicz*, a varsói Történettudományi Intézet h. igazgatója volt. Az ülészak előadói: lengyel részről *Leon Grosfeld* professzor és *Felix Tych*, egyetemi docens, magyar részről *Szokolay Katalin*, az MSzMP Párttörténeti Intézete, *L. Nagy Zsuzsa* és *Mucsi Ferenc*, a Történettudományi Intézet munkatársai voltak.

Puskás Julianna 1967. december 7—21. között Varsóban tanulmányozta a lengyel emigráció-kutatás szervezeti és módszertani kérdéseit.

Német Demokratikus Köztársaság

A Német Tudományos Akadémia Gazdaságtörténeti Intézete 1967. november 6—7-én a munkásosztály struktúrájáról rendezett konferenciát. A tanácskozás egyik napirendi pontjának vitaindítóját „A munkásosztály szervezetének problémájához a szocializmusban” címmel *Berend T. Iván*, egyetemi tanár tartotta. *Ságvári Agnes*, az Intézet főmunkatársa „Egyenlősödési tendenciák a jövedelemelosztás terén” címmel tartott korreferátumot.

A berlini Német Tudományos Akadémia Romanisztikai Intézete 1967. december 4—7. közt nemzetközi konferenciát rendezett a francia felvilágosodás filozófiája és annak közép- és kelet-európai hatásáról. A konferencián magyar részről *Benda Kálmán* vett részt és előadást tartott „A jozefinizmus a legújabb kutatások tükrében” címmel.

1968. február 9-én *Jürgen Kuczynski* professzor, a Német Tudományos Akadémia Gazdaságtörténeti Intézetének igazgatója előadást tartott az Intézetben „Weltbevölkerung und Welt-ernährung in den letzten 120 Jahren” címmel.

Hans Heinrich Müller, a berlini Gazdaságtörténeti Intézet munkatársa, 1968. május 10-én látogatta meg az Intézetet, ahol agrártörténészekkel konzultált.

Karl Obermann professzor, a berlini Történettudományi Intézet osztályvezetője 1848—49-re vonatkozó kutatásokat folytatott Magyarországon 1968 májusában. Az Intézetet többször meglátogatta.

Német Szövetségi Köztársaság

Az erlangeni egyetem meghívására *Benda Kálmán* 1967. november 8-án előadást tartott „A jakobinus mozgalmak a Habsburg-Monarchiában” címmel. Ezt követően az egyetem újkori történelmi tanszékének hallgatóival ugyanebből a tárgykörből többórás szemináriumi megbeszélést folytatott.

Stier Miklós egyéves ösztöndíjjal Mainzban dolgozik és témájához „A náci Németország kelet-európai politikája (1933—1944) végez kutatásokat.

Paulinyi Oszkár 1968. április 24—26-án a II. kölni nemzetközi kollokviumon előadással vett részt. „A Kárpátmedence kézműves vasipara a kutatás mai állása szerint” c. előadása gyűjteményes kötetben is megjelenik.

Olaszország

L. Nagy Zsuzsa 1967 novemberében négy hetes tanulmányúton volt Rómában, ahol a fasizmus történetére vonatkozó anyagban kutatott.

Katus László 1967. november 11.—december 11. között római levéltárakban és könyvtárakban végzett kutatásokat, az 1860—1918. évekre vonatkozó anyagokban.

Malkai László 1968. január 2—13. közt könyvtári adatgyűjtést végzett római könyvtárakban és előadásokat tartott a torinói Institut Universitaire des Études Européenne nemzetközi szekciójában.

A Gramsei Intézet római konferenciáján 1968 áprilisában *Pach Zsigmond Pál*, az Intézet igazgatója „A mezőgazdasági árutermelés tendenciái Magyarországon a XV—XVII. században”. *Ránki György* h. igazgató „Az ipari forradalom problémái Délkelet-Európában” c. előadásokkal vettek részt.

Románia

Simjon Regean, a kolozsvári Történettudományi Intézet munkatársa, 1968 januárjától 3 hónapig végzett levéltári kutatásokat Magyarországon.

Kolossa Tibor 1968. április 25. és május 16. között Romániában tanulmányutat tett és a román agrárfejlődésről konzultált a XIX. század ottani szakértőivel.

Kovács Endre 1968. május 6—17. közt Bukarestben és Kolozsvárot tárgyalta a magyar—román történész együttműködés feltételeiről.

Alexander Neanțu, a kolozsvári Történettudományi Intézet munkatársa 1968 júniusában két hetet töltött Magyarországon, ahol a XVIII—XIX. századi bányásztörténettel foglalkozott.

Victor Chereșteșiu professzor, a kolozsvári Történettudományi Intézet h. igazgatója, 1968. június 14-én látogatta meg az Intézetet és konzultált korszaka magyar kutatóival.

Svédország

John Walden, a Svenska Institut elnöke, 1967. szeptember 28-án meglátogatta az Intézetet és a svéd—magyar együttműködés lehetőségeiről tárgyalta.

Szovjetunió

Borisz Fjodorovics Porsnyev professzor, a történelemtudományok doktora, 1967. november 20-án nagy érdeklőséssel kísért előadást tartott az Intézetben „A nemzeti és az egyetemes történelem kapcsolatának egyes kérdései” címmel.

Benda Kálmán 1968. március 29. és április 19. között a csereegyezmény keretében Moszkvában és Kárpátalján végzett kutatásokat. Moszkvában I. Péter és II. Rákóczi Ferenc diplomáciai kapcsolataihoz; Ungvár, Beregszász és Munkács levéltáraiban az Országgyűlési Emlékek feldolgozásához gyűjtött anyagot.

A moszkvai Tudományos Akadémia Történettudományi Intézetének státuszában *Nevelő Irén* 1966 októbertől 1967 októberig, *Jemnitz János* 1968 január—február és június—szeptemberben a Szovjetunióban dolgozott.

Az Örmény Akadémia küldöttségének keretében *G. A. Avetiszján*, az Örmény Tudományos Akadémia Társadalomtudományi Osztályának történész szaktitkára Magyarországra látogatott. 1968. április 19-én meglátogatta az Intézetet, és tájékoztatást adott az ottani Történettudományi Intézet munkájáról.

A. Csubarjan, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának történettudományi osztálytitkára és *A. Sz. Protopopov* professzor, a szovjet történészek Nemzeti Bizottságának alelnöke Magyarországon tartózkodtak 1968 áprilisában. Protopopov professzor 1968. április 26-án előadást tartott az Intézetben „A Szovjetunió tevékenységének története a nemzetközi szervezetekben” címmel.

A. M. Rumjancev akadémikusnak, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája elnökének vezetésével a társadalomtudományok neves művelőiből álló szovjet akadémikus delegáció ér-

kezett Budapestre 1968. május 21-én. A vendégek különböző kutatóintézetekben tettek látogatást. *J. M. Zsukov* akadémikus, a Szovjetunió Tudományos Akadémiája történettud. osztálytitkára, 1968. május 22-én az Intézetben tárgyalt *Pach Zsimond Pál* igazgatóval és az intézet vezető munkatársaival, a szovjet és magyar történészek, valamint a két intézet együttműködésének kérdéseiről. Ugyanaz nap a marxista történettudomány módszertani kérdéseiről tartott előadást az Akadémián.

V. A. Koroljov, a Szovjetunió Nagykövetségének tanácsosa és I. Sz. Szavolszjij kultúrattasé 1968. június 19-én látogatást tettek az Intézetben. A vendégeket *Pach Zsimond Pál*, akadémiai levelező tag, az Intézet igazgatója és az Intézet néhány vezető munkatársa fogadta. Tájékoztatást adtak az Intézet munkájáról és baráti beszélgetést folytattak a magyar és szovjet történettudomány kapcsolatairól, együttműködésük továbbfejlesztéséről.

I. A. Puskás, a moszkvai Történettudományi Intézet főmunkatársa, 1968 júniusában 3 hónapos tanulmányútra Budapestre érkezett.

Törökország

Tayyib Gökbilgin, az isztambuli egyetem professzora és *Hasan Eren*, az ankarai egyetem h. rektora 1968. február 16-án meglátogatták az Intézetet és a tudományos kapcsolatok fejlesztéséről tárgyaltak.

USA

Schütz Ödön 1968. április 10. és június 10. között meghívással Bloomingtonban tartózkodott. Az Indiana University-n előadást tartott, majd az angliai Oxfordba utazott, ahol az örmény tanszék munkáját tanulmányozta. — Ezután a kopenhágai egyetemen részt vett a Permanent International Altaistic Conference ezévi ülészakán.